

забезпечують вирішення задач щодо попередження незаконного видобутку, у тактичному ж плані дана попереджувальна діяльність полягає в безпосередньому здійсненні заходів щодо виявлення і усунення умов, що сприяють незаконному видобутку та реалізацією бурштину-сирцю, у визначенні можливостей впливу на осіб, що можуть вчинити зазначені злочини і здійснення стосовно них профілактичного впливу, а також запобігання злочинам, що готуються.

Таким чином, сутність здійснення попередження злочинів пов'язаних із незаконним видобутком та реалізацією бурштину полягає у формуванні співробітниками оперативних підрозділ щодо осіб, які можуть вчинити злочин чи вже його вчинили правосвідомої поведінки з метою недопущення вчинення задуманого злочину чи нових злочинів у подальшому.

Список використаних джерел

1. Гула Н. Л. Заходи оперативних підрозділів ОВС щодо попередження злочинів у сфері цільових спеціалізованих державних фондів / Н. Л. Гула // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. – 2015. – № 825. – С. 308–314.

Верещак Олександр Іванович,

аспірант кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

МІСЦЕ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Згідно із західноєвропейською правовою доктриною для позначення заочного судочинства застосовується юридична формула «*in contumaciam*», що з латини перекладається як «у відповідь на впертість». За англосаксонською – «*in absentia*», з латини – «за відсутності». Етимологія цих категорій вказує, що заочне кримінальне провадження здійснюється внаслідок протидії правосуддю шляхом невиконання обвинуваченим обов'язку особисто бути присутнім у суді або через використання ним права на розгляд судом обвинувачення за його відсутності. Зрозуміло, що при цьому зростає загроза судової помилки. Особливо негативно позначилось на репутації вказаного інституту використання заочної форми розслідувань та суду за часів панування інквізиції, авторитарних і тоталітарних режимів. Пам'ять про сумну долю їхніх жертв

обумовлює й зараз неоднозначне ставлення юристів до його прийняття [1, с. 4].

Якщо звернутися до зарубіжного кримінального процесу, можна зазначити, що кримінальне провадження за відсутності підозрюваного чи обвинуваченого достатньо розроблене і давно використовується в інтересах прискорення здійснення правосуддя. Заочне провадження використовується у судовій практиці багатьох європейських країн, серед яких Великобританія, Німеччина, Франція, Данія, Болгарія, Естонія, Литва, Швейцарія та інші, досвід яких засвідчив доцільність існування такої практики та її відповідність певній процедури європейським стандартам.

Жодний міжнародний правовий акт із прав людини не містить вимоги про обов'язкову присутність обвинуваченого в залі судового засідання. Більше того, у ст. 21 Європейської конвенції про міжнародну дійсність кримінальних вироків 1970 року зазначено, що коли ця Конвенція не передбачає іншого, виконання вироків, винесених за відсутності обвинуваченого, та постанов у кримінальних справах здійснюється за тими самими правилами, що й інших вироків [2].

Отже, для забезпечення встановленого правопорядку та здійснення правосуддя, задоволення публічних інтересів у протидії злочинності й відновлення прав потерпілих у випадках, коли обвинувачений переховується від органів юстиції або уникає контактів з ними, перебуваючи в невідомому місці або у місці, з якого неможливо у примусовому порядку його до них доставити, намагаючись ухилитися від відповідальності, кожна держава може вдатись до використання такого правового інструменту, як спеціальне (заочне, *in absentia*) кримінальне провадження.

З метою врахування особливих умов, в яких перебуває Україна (наявність тимчасово окупованої території, районів проведення антитерористичної операції), 12 травня 2016 року Верховною Радою України схвалено Закон за № 889-VIII, яким тимчасово до 15 квітня 2017 року у розділі XI «Перехідні положення» КПК України визначено нові особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень.

Саме із застосуванням положень п. 20-1 Розділу XI «Перехідні положення» КПК України, ст. 5 Закону України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції» у комплексі із положеннями Глави 24-1 КПК України у сторін кримінального провадження, слідчих суддів та судів на практиці

виникає багато складностей, обумовлених різним підходом до їх тлумачення.

Так, частина слідчих суддів вважає, що обов'язковою умовою для здійснення спеціального досудового розслідування має бути оголошення підозрюваного у міждержавний та/або міжнародний розшук, як це передбачено ч. 5 ст. 139 та ч. 2 ст. 297-1 КПК України [3], більша ж частина слідчих суддів є менш вимогливою та задовольняється доказами оголошення підозрюваних у державний розшук або доказами того, що підозрюваний понад шість місяців переховується від органів досудового розслідування, або перебуває за межами України чи на території проведення АТО [4]. До тих пір, поки Верховним Судом не буде сформовано єдиної правової позиції з цього приводу така різноманітність у правозастосуванні буде мати місце.

Підсумовуючи, можна зазначити, що дана форма розслідування потребує законодавчого вдосконалення і належного практичного його застосування.

Список використаних джерел

1. Баулін О. В. Спеціальне кримінальне провадження у контексті верховенства права. // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – № 3. – 2017. – с. 1–7.
2. Про ратифікацію Європейської конвенції про міжнародну дійсність кримінальних вироків : закон України від 26.09.2002 № 172-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/172-15/ed20020926>.
3. Ухвала Апеляційного суду Сумської області від 20.12.2017 року у справі №591/6295/17, – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71195246>.
4. Ухвала слідчого судді Сватівського районного суду Луганської області від 19.01.2018 року у справі №426/347/18, – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71681899>.